

İÇİNDEKİLER

1. ÖLÜM AYLIĞI (HİZMET AKDİ İLE VE BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR İÇİN)	2
1.1. Genel olarak.....	2
1.2. Ölüm sigortasından yararlanma şartları.....	2
1.3. Ölüm aylığı başvurusu	2
1.4. Ölüm aylığının hesaplanması.....	3
1.5. Hak sahipleri yönünden ölüm aylığına hak kazanma koşulları ve paylaşılması	3
1.6. Ölüm aylıklarının başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması	6
1.7. Zamanaşımı	8
2. ÖLÜM AYLIĞI/DUL VE YETİM AYLIĞI (KAMU GÖREVLİLERİ İÇİN).....	10
2.1. Ekim 2008 den sonra göreve başlayanlar	10
2.2.1. Ölen Sigortalının Yakınlarının (Eş ana baba çocuk) Aylığa Hak Kazanma Şartları.....	10
2.2.2. Dul ve Yetim Aylıklarının Bağlanmayacağı ve Kesilmesini Gerektiren Haller	17
2.2.3. Ölüm Toptan Ödemesi.....	19
2.2. İştirakçi (Ekim 2008 den önce göreve başlayanlar)	21
2.2.1. Dul ve Yetimlere (Eş ana baba çocuk) Aylık Bağlama Şartları.....	21
2.2.2. Dul ve Yetim Aylıklarının Bağlanmayacağı ve Kesilmesini Gerektiren Haller	30
2.2.3. Dul Yetim Toptan Ödeme.....	32

1. ÖLÜM AYLIĞI (HİZMET AKDI İLE VE BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR İÇİN)

1.1. Genel olarak

Tanımlar (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

...

17) (**Değişik: 17/4/2008-5754/1 md.**) Aylık: Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile vazife malûllüğü halinde yapılan sürekli ödemeyi,

...

ifade eder.

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar (5510 Sayılı Kanununun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) ve (b) Bendi Kapsamında Sigortalı Olanlar ile Hak Sahiplerinin Tahsis İşlemlerine İlişkin Tebliğ)

MADDE 15 – (1) Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar; ölüm aylığı bağlanması, ölüm toptan ödemesi yapılması, evlenme ve cenaze ödeneği ödenmesidir.

1.2. Ölüm sigortasından yararlanma şartları

Ölüm sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 32 - Ölüm sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

a) Ölüm aylığı bağlanması.

...

(**Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/20 md.**) Ölüm aylığı;

a) En az 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş veya 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş,

b) 47 nci maddede yazılı sebeplerle kazaya uğramış, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış,

c) Bağlanmış bulunan malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş,

durumda iken ölen sigortalının hak sahiplerine, yazılı istekte bulunmaları halinde bağlanır. Ancak, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine aylık bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığından dolayı prim ve prime ilişkin her türlü borcunun olmaması veya ödenmesi şarttır.

1.3. Ölüm aylığı başvurusu

Ölüm aylığı başvurusu ve istenecek belgeler (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği)

MADDE 61 – (1) Ölüm aylığı bağlanabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesini doğrudan Kuruma vermesi veya posta yoluyla ya da elektronik ortamda göndermesi şarttır.

(2) Tahsis talep dilekçesine;

a) 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet belgelik fotoğraf,

b) Malûl çocuklar için sağlık kurulu raporu,

c) Hak sahibi anne ve babalar için Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilen belgeler, eklenir.

(3) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 50 nci maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci maddesi hükümleri uygulanır.

1.4. Ölüm aylığının hesaplanması

Ölüm sigortasından bağlanacak aylığın hesaplanması (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 33- Sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine bağlanan aylığın hesaplanmasında;

a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazandığı malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı,

b) Malûllük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışmaya başlaması sebebiyle aylığı kesilen sigortalının ölüm tarihi esas alınarak 27 nci veya 30 uncu maddelere göre tespit edilecek aylığı,

c) 32 nci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının prim ödeme gün sayısı, 9000 günden az ise 9000 gün üzerinden, 9000 gün ve daha fazla ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, 29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanan aylığı,

esas alınır. **(Ek cümle: 17/4/2008-5754/66 md.)** Ancak, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için 9000 prim gün sayısı 7200 gün olarak uygulanır.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile 5 inci madde kapsamındaki sigortalılar için ayrı ayrı olmak üzere; sigortalıların ölümleri halinde ölüm sigortasından dosya bazında her yıl bağlanan aylıkların aylık başlangıç tarihinin ait olduğu yılın Ocak ayı itibarıyla yıl içine ait artışlar uygulanmaksızın hesaplanacak tutarları, yaşlılık sigortasından bir önceki yılın son ödeme ayında söz konusu sigortalılar için ayrı ayrı ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olamaz. Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malûl sayılarak aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında bu durum dikkate alınmaz.

1.5. Hak sahipleri yönünden ölüm aylığına hak kazanma koşulları ve paylaşılması

Ölüm aylığının hak sahiplerine paylaşılması (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 34- Ölen sigortalının 33 üncü madde hükümlerine göre hesaplanacak aylığının;

a) **(Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.)** Dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i,

b) (**Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.**) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine % 25'i,

c) (b) bendinde belirtilen çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle, ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden başka aylık alan hak sahibi bulunmayanların her birine % 50'si,

d) (**Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.**) Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babaya toplam % 25'i oranında; ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki şartlarla toplam % 25'i,

oranında aylık bağlanır.

Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya soy bağı düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocukları ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

Hak sahiplerinin ölüm aylığından yararlanma şartları (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği)

MADDE 60 – (1) Ölüm aylığı, Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen durumda iken ölen sigortalının;

a) Ölüm tarihinde sigortalı ile yasal evlilik bağı bulunan eşine,

b) Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, ortaöğrenim görmesi hâlinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi hâlinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocuklarına,

2) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklarına,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kız çocuklarına,

c) Aylıkta hak sahibi eş ve çocuklardan;

1) Artan hissenin bulunması hâlinde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babasına,

2) Artan hisseye bakılmaksızın, bu bendin bir numaralı alt bendindeki şartları taşıyan ve 65 yaşın üstünde olan ana ve babasına,

Kanunun 34 üncü maddesindeki esaslar dâhilinde ölüm aylığı bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ölüm aylığı prim borçlarının ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, sigortalının en son tabi olduğu sigortalılık hâli esas alınarak bağlanır. Son sigortalılık hâline göre ölüm aylığı bağlanamaması durumunda diğer sigortalılık hâllerindeki hizmetlerine göre ayrı ayrı değerlendirme yapılarak, aylığa hak kazanacağı sigortalılık hâli esas alınarak aylık bağlanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan harp malûllüğü, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanuna ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanmış olanlardan ölenlerin anne ve babalarına herhangi bir şart aranmaksızın aylık bağlanır. Bağlanacak bu aylık, diğer dul ve yetimlere bağlanacak aylığın oranını etkilemez ve bu kapsamda bağlanan aylıklar en geç ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ay içinde Hazine'den tahsil edilir.

Ölüm aylığına hak kazanma koşulları ve başvuru belgeleri (5510 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) ve (b) Bendi Kapsamında Sigortalı Olanlar ile Hak Sahiplerinin Tahsis İşlemlerine İlişkin Tebliğ)

MADDE 16 – (1) 2008 yılı Ekim ayı başından sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine;

a) En az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş veya,

b) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş,

olması şartıyla ölüm aylığı bağlanır.

(2) Ölüm aylığı;

a) Ölüm tarihinde sigortalı ile yasal evlilik bağlantısı bulunan eşine,

b) Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasına göre çalışmaları hariç, Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, 18 yaşını, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocuklarına,

2) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklarına,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kız çocuklarına,

c) Aylıkta hak sahibi eş ve çocuklardan artan;

1) Hissenin bulunması halinde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin net ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babasına,

2) Hisseye bakılmaksızın, bu bendin (1) numaralı alt bendindeki şartları taşıyan ve 65 yaşın üstünde olan ana ve babasına,

Kanunun 34 üncü maddesindeki esaslar dahilinde bağlanır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, sigortalının en son tabi olduğu sigortalılık hali esas alınarak bağlanır. Son sigortalılık haline göre ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, diğer sigortalılık hallerindeki hizmetlerine göre ayrı ayrı değerlendirilerek, aylığa hak kazanacağı sigortalılık hali esas alınarak aylık bağlanır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ölüm aylığı prim borçlarının ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(5) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte (a) veya (c) bentleri kapsamında ölüm aylığı bağlanacağı durumlarda, (b) bendi kapsamında geçen hizmetler prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık, bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(6) Ölüm aylığı bağlanabilmesi için hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile Kurumun ilgili ünitesine başvurusu şarttır. Tahsis talep dilekçesine;

a) 18 yaşını doldurmayanlar hariç, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

b) 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet belgelik fotoğraf,

c) Malul çocuklar için sağlık kurulu raporu,

d) Ana ve babaların hak sahipliği konusunda Kurumca çıkarılan tebliğde belirtilen belgeler,

eklenir.

Kanunun 60 ıncı maddesine göre Kurumca belirlenecek test yöntemleri geliştirilinceye kadar hak sahibi ana ve babanın her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin net ücretin net tutarından az olduğunu belirten imzalı taahhütname vermesi ile ana ve babaya aylık bağlanmasını müteakip Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş oldukları gelirlerinin net ücretin net tutarından az veya fazla olduğuna dair sosyal güvenlik kontrol memurunun değerlendirmesini içeren rapor istenir.

1.6. Ölüm aylıklarının başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması

Hak sahiplerinin aylıklarının başlangıcı, kesilmesi ve yeniden bağlanması (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 35- Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının ölüm tarihini,

b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması halinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,

takip eden ay başından itibaren başlatılır. Hak sahiplerine bağlanan aylıklar 34 üncü maddede belirtilen şartların ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Ancak bu Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerden öğrenci olanların sigortalı sayılmaları, bağlanan aylıkların kesilmesini gerektirmez.

Aylığın kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde, 34 üncü maddede belirtilen şartlar saklı kalmak kaydıyla, müracaat tarihini takip eden ay başından itibaren yeniden aylık bağlanır. **(Mülga son cümle: 17/4/2008-5754/67 md.)**

Bu madde gereğince aylığı kesilen çocuklardan, sonradan Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında kaybederek malûl olduğu anlaşılanlara, 34 üncü maddede belirtilen şartları taşımaları halinde, malûllük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takip eden ay başından itibaren, 94 üncü madde hükmü saklı kalmak kaydıyla aylık bağlanır.

Yeniden bağlanan aylık, aylığın kesildiği tarihten tekrar bağlandığı tarihe kadar geçen süre için 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre artırılmak suretiyle belirlenir.

Ölüm aylığının başlangıcı ve kesilmesi (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği)

MADDE 62 – (1) Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

a) Sigortalının ölüm tarihini,

b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması hâlinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,

c) Ölüm aylığının kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması hâlinde, talep tarihini,

takip eden ay başından itibaren başlatılır. Ancak, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(2) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borcu olanlardan ölüm tarihindeki borçları, Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında olanların aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlar ve borçları ilk aylıklarından kesilerek tahsil edilir.

(3) Hak sahiplerine bağlanan aylıklar bu Yönetmeliğin 60 ıncı maddesinde belirtilen şartların ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Gelir ve aylıkların düzeltilmesi, yükseltilmesi, alt sınırı, ödenmesi ve yoklama işlemleri (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 55-

...

(Ek: 17/4/2008-5754/35 md.) Bu Kanuna göre sigortalıya bağlanacak aylıklar ile ölen sigortalının hak sahiplerinin aylıklarının hesabına esas tutar, çalışma sürelerindeki her yıl için 82 nci maddeye göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırları dikkate alınarak, talep veya ölüm yılına ait Ocak ayı itibariyle 29 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ortalama aylık kazancın % 35'inden, sigortalının bakmakla yükümlü olduğu eşi veya çocuğu varsa % 40'ından az olamaz. Hak sahibi kimselerin aylıkları; hak sahibi bir kişi ise bu fıkraya göre hesaplanan alt sınır aylığının % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olamaz. Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmı aylıklar için bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

1.7. Zamanaşımı

Zamanaşımı, hakkın düşmesi ve avans (5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

MADDE 97- Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, iş kazası, meslek hastalığı, vazife malûllüğü ve ölüm hallerinde bağlanması gereken gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde istenmeyen kısmı zamanaşımına uğrar. **(Mülga son cümle: 17/4/2008-5754/57 md.)**

Kuruma müracaat etmemenin haklı bir sebebe dayandığını genel hükümlere göre ispat edenler hakkında, yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

...

Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklarını tahakkuk ettirildiği tarihlerden itibaren aralıksız altı ay sonuna kadar tahsil etmeyenlerin gelir ve aylıkları, gelir ve aylık bağlanma şartlarının devam edip etmediğinin tespiti amacıyla durdurulur.

.....

Sigortalılar ile bunların hak sahiplerinin, genel sağlık sigortalıları ile bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, bu Kanunun uygulanması bakımından hak ettikleri alacaklarının süresi içinde ödenmemesi halinde, avans verilmesine Kurum yetkilidir.

Zamanaşımının Uygulanması (5510 Sayılı Kanununun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) ve (b) Bendi Kapsamında Sigortalı Olanlar ile Hak Sahiplerinin Tahsis İşlemlerine İlişkin Tebliğ)

MADDE 22 – (1) Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, iş kazası veya meslek hastalığı ve ölüm hallerinde bağlanması gereken gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde istenmeyen kısmı zamanaşımına uğrar. Diğer bir ifadeyle, gelir ve aylıkların hak kazanıldıkları tarihten itibaren beş yıl içerisinde istenilmemesi halinde, talep tarihinden geriye doğru gidilerek beş yıllık kısmı sigortalı ve hak sahiplerine ödenir. Geriye kalan kısım ise zamanaşımına uğrar.

(2) Kuruma müracaat etmemenin haklı bir sebebe dayandığını ispat edenler hakkında, zamanaşımına ilişkin hükümler uygulanmaz ve hak edilen gelir ve aylıklar ödenir.

(3) Bağlanan gelir ve aylıklardan herhangi bir döneme ilişkin gelir veya aylığını belirli bir süre almayanların, alınmayan gelir ve aylıkları, talepleri halinde herhangi bir zamanaşımı süresi uygulanmadan ödenir.

...

(5) Sigortalının yargı kararıyla gaipliğine karar verilmesi halinde, hak sahiplerine bağlanacak gelir ve aylıklarla yapılacak toptan ödemeler ve genel sağlık sigortasına ait alacakların zaman aşımı süresi, gaipliğe ilişkin kararın kesinleştiği tarihte başlar.

1.8. Yoklama işlemleri

Yoklama işlemleri (Gelir/Aylık Ödeme ve Yoklama İşlemleri Hakkında Tebliğ)

MADDE 6 – (1) Gelir veya aylık almakta iken ölen yada gerekli koşulları kaybedenlerin zamanında belirlenerek, öncelikle bunlar adına yapılan ödemelerin durdurulması, daha sonra da gelir/aylığın kesilerek varsa yersiz ödemelerin geri alınması amacıyla bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen usul ve esaslar dahilinde yoklama işlemleri yapılır.

(2) Gelir/ aylık alanlar için gelir/aylık alma şartlarının devam edip etmediği;

...

d) Ölüm geliri veya ölüm aylığı alanlar için, sigortalının;

1) Dul eşinin evlenmediği,

2) Reşit duruma girmemiş çocukların hayatta buldukları,

3) 18 yaşını doldurmuş erkek çocuklardan lise ve dengi öğrenim yapanların 20 yaşına, yüksek öğrenim yapanların 25 yaşına kadar öğrencilik durumlarının devam ettiği,

4) Kız çocukların evlenmedikleri,

5) Malul çocukların çalışma gücündeki kayıp oranının en az % 60 olduğu,

6) Bu fıkranın (d) bendinin (3), (4) ve (5) inci alt bentlerinde belirtilen çocukların Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, analık ile hastalık sigortasına göre çalışmaları hariç, aynı zamanda Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadığı veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık almadığı,

7) Ana ve babasının her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olduğu ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve aylık bağlanmadığı,

8) Eş ve kız çocuklarından eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşamadığı,

hususları, Kurumca yürütülecek yoklama işlemleri ile tespit edilir.

2. ÖLÜM AYLIĞI/DUL VE YETİM AYLIĞI (KAMU GÖREVLİLERİ İÇİN)

2.1. Ekim 2008 den sonra göreve başlayanlar

2.2.1. Ölen Sigortalının Yakınlarının (Eş ana baba çocuk) Aylığa Hak Kazanma Şartları

Ölüm sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları (5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

Madde 32 - Ölüm sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

a) Ölüm aylığı bağlanması.

...

(Değişik ikinci fıkra: 17/4/2008-5754/20 md.) Ölüm aylığı;

a) En az 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş veya 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, her türlü borçlanma süreleri hariç en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam 900 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş,

b) 47 nci Maddede yazılı sebeplerle kazaya uğramış, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış,

c) Bağlanmış bulunan malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş,

durumda iken ölen sigortalının hak sahiplerine, yazılı istekte bulunmaları halinde bağlanır. Ancak, 4 üncü Maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine aylık bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığından dolayı prim ve prime ilişkin her türlü borcunun olmaması veya ödenmesi şarttır.

Ölüm sigortasından bağlanacak aylığın hesaplanması

Madde 33- Sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine bağlanan aylığın hesaplanmasında;

a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazandığı malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı,

b) Malûllük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışmaya başlaması sebebiyle aylığı kesilen sigortalının ölüm tarihi esas alınarak 27 nci veya 30 uncu Maddelere göre tespit edilecek aylığı,

c) 32 nci Maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının prim ödeme gün sayısı, 9000 günden az ise 9000 gün üzerinden, 9000 gün ve daha fazla ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, 29 uncu Madde hükümlerine göre hesaplanan aylığı,

esas alınır.**(Ek cümle: 17/4/2008-5754/66 md.)** Ancak, 4 üncü Maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için 9000 prim gün sayısı 7200 gün olarak uygulanır.

4 üncü Maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile 5 inci Madde kapsamındaki sigortalılar için ayrı ayrı olmak üzere; sigortalıların ölümleri halinde ölüm sigortasından dosya bazında her yıl bağlanan aylıkların aylık başlangıç tarihinin ait olduğu yılın Ocak ayı itibarıyla yıl içine ait artışlar uygulanmaksızın hesaplanacak tutarları, yaşlılık sigortasından bir önceki yılın son ödeme ayında söz konusu sigortalılar için ayrı ayrı ödenen en düşük yaşlılık aylığından az olamaz. Sigortalı başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malûl sayılarak aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinin uygulanmasında bu durum dikkate alınmaz.

Ölüm aylığının hak sahiplerine paylaşılması

Madde 34- Ölen sigortalının 33 üncü Madde hükümlerine göre hesaplanacak aylığının;

a) **(Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.)** Dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5 inci Maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i,

b) **(Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.)** Bu Kanunun 5 inci Maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine % 25'i,

c) (b) bendinde belirtilen çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle, ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden başka aylık alan hak sahibi bulunmayanların her birine % 50'si,

d) **(Değişik: 17/4/2008-5754/21 md.)** Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babaya toplam % 25'i oranında; ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki şartlarla toplam % 25'i,

oranında aylık bağlanır.

Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya soy bağı düzeltilmiş veya babalığı hükme bağlanmış çocukları ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

Hak sahiplerine bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

Hak sahiplerinin aylıklarının başlangıcı ve yeniden bağlanması

Madde 35- Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

- a) Sigortalının ölüm tarihini,
  - b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması halinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,
- takip eden ay başından itibaren başlatılır.

...

Aylığın kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde, 34 üncü Maddede belirtilen şartlar saklı kalmak kaydıyla, müracaat tarihini takip eden ay başından itibaren yeniden aylık bağlanır. (Mülga son cümle: 17/4/2008-5754/67 md.)

Bu Madde gereğince aylığı kesilen çocuklardan, sonradan Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında kaybederek malûl olduğu anlaşılanlara, 34 üncü Maddede belirtilen şartları taşımaları halinde, malûllük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takip eden ay başından itibaren, 94 üncü Madde hükmü saklı kalmak kaydıyla aylık bağlanır.

Yeniden bağlanan aylık, aylığın kesildiği tarihten tekrar bağlandığı tarihe kadar geçen süre için 55 inci Maddenin ikinci fıkrasına göre artırılmak suretiyle belirlenir.

Aylık ve gelirlerin birleşmesi

Madde 54- Bu Kanuna göre bağlanacak aylık ve gelirlerin birleşmesi durumunda;

- a) Uzun vadeli sigorta kollarından;
  - 1) Hem malûllük hem de yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı,
  - 2) Malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı ile birlikte, ölen eşinden dolayı da aylığa hak kazanan sigortalıya her iki aylığı,
  - 3) Ana ve babasından ayrı ayrı aylığa hak kazanan çocuklara, yüksek olan aylığın tamamı, az olan aylığın yarısı,
  - 4) Birden fazla çocuğundan aylığa hak kazanan ana ve babaya en fazla ödemeye imkân veren ilk iki dosyadan yüksek olan aylığın tamamı, düşük olan aylığın yarısı,
  - 5) **(Değişik: 17/4/2008-5754/34 md.)** Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara, tercihinin göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak aylığı,
  - 6) **(Ek: 17/4/2008-5754/34 md.)** Bu Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken, tekrar sigortalı olanlardan hem vazife malûllüğüne hem de malûllük aylığına hak kazananlara bu aylıklardan yüksek olanı, aylıkları eşitse yalnızca vazife malûllüğü aylığı, bunlardan hem vazife malûllüğü hem de yaşlılık aylığına hak kazananlara, bu aylıkların her ikisi,
  - 7) **(Ek: 17/4/2008-5754/34 md.)** Evliliğin ölüm nedeniyle sona ermesi durumunda sonraki eşinden de aylığa hak kazananlara tercih ettiği aylığı, bağlanır.
- b) Kısa vadeli sigorta kollarından;
  - 1) Sürekli iş göremezlik geliriyle birlikte ölen eşinden dolayı da gelire hak kazanan eşe her iki geliri,
  - 2) Ana ve babadan ayrı ayrı gelire hak kazananlara, yüksek olan gelirin tamamı, az olanın yarısı,

3) **(Değişik: 17/4/2008-5754/34 md.)** Birden fazla çocuğundan gelire hak kazanan ana ve babaya, en fazla ödemeye imkân veren ilk iki dosyadan yüksek olan gelirin tamamı, düşük olan gelirin yarısı,

4) **(Değişik: 17/4/2008-5754/34 md.)** Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm gelirin hak kazananlara, tercihinine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak geliri,

5) **(Ek: 17/4/2008-5754/34 md.)** Evliliğin ölüm nedeniyle sona ermesi durumunda sonraki eşinden de gelire hak kazananlara tercih ettiği geliri, bağlanır.

c) **(Değişik: 17/4/2008-5754/34 md.)** Malûllük, yaşlılık, ölüm sigortaları ve vazife malûllüğü ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı, az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığından bağlanan gelirin tümü, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığının yarısı bağlanır.

Birinci fıkradaki sıralamaya göre yapılacak değerlendirmeler sonucunda, bir kişide ikiden fazla gelir veya aylık birleştiği takdirde, bu gelir ve aylıklardan en fazla ödemeye imkân veren iki dosya üzerinden gelir veya aylık bağlanır, diğer dosya veya dosyalardaki gelir ve aylık hakları durum değişikliği veya diğer bir dosyadan gelir veya aylığa hak kazanıldığı tarihe kadar düşer.

Hak sahiplerinin ölüm aylığından yararlanma şartları (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği)

Madde 60 – (1) Ölüm aylığı, Kanunun 32 nci Maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen durumda iken ölen sigortalının;

a) Ölüm tarihinde sigortalı ile yasal evlilik bağı bulunan eşine,

b) Kanunun 5 inci Maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, ortaöğrenim görmesi hâlinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi hâlinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocuklarına,

2) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklarına,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kız çocuklarına,

c) Aylıkta hak sahibi eş ve çocuklardan;

1) Artan hissenin bulunması hâlinde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin net ücretin tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babasına,

2) Artan hisseye bakılmaksızın, bu bendin bir numaralı alt bendindeki şartları taşıyan ve 65 yaşın üstünde olan ana ve babasına,

Kanunun 34 üncü Maddesindeki esaslar dâhilinde ölüm aylığı bağlanır.

(2) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil, prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur. Ölüm aylığı prim borçlarının ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(3) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olan sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, sigortalının en son tabi olduğu sigortalılık hâli esas alınarak bağlanır. Son sigortalılık hâline göre ölüm aylığı bağlanamaması durumunda diğer sigortalılık hâllerindeki hizmetlerine göre ayrı ayrı değerlendirilerek, aylığa hak kazanacağı sigortalılık hâli esas alınarak aylık bağlanır.

(4) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan harp malûllüğü, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkındaki Kanuna ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanmış olanlardan ölenlerin anne ve babalarına herhangi bir şart aranmaksızın aylık bağlanır. Bağlanacak bu aylık, diğer dul ve yetimlere bağlanacak aylığın oranını etkilemez ve bu kapsamda bağlanan aylıklar en geç ödemenin yapıldığı tarihi takip eden iki ay içinde Hazine'den tahsil edilir.

Ölüm aylığı başvurusu ve istenecek belgeler

Madde 61 – (1) Ölüm aylığı bağlanabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesini doğrudan Kuruma vermesi veya posta yoluyla ya da elektronik ortamda göndermesi şarttır.

(2) Tahsis talep dilekçesine;

- a) 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet belgelik fotoğraf,
- b) Malûl çocuklar için sağlık kurulu raporu,
- c) Hak sahibi anne ve babalar için Kurumca çıkarılacak tebliğde belirtilen belgeler, eklenir.

(3) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 50 nci Maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci Maddesi hükümleri uygulanır.

Ölüm aylığının başlangıcı ve kesilmesi

Madde 62 – (1) Ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine bağlanacak aylıklar;

- a) Sigortalının ölüm tarihini,
- b) Hak sahibi olma niteliğinin ölüm tarihinden sonra kazanılması hâlinde, bu niteliğin kazanıldığı tarihi,
- c) Ölüm aylığının kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması hâlinde, talep tarihini,

takip eden ay başından itibaren başlatılır. Ancak, Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı durumlarda, Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçen hizmetler, prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibarıyla geçerli sayılır ve aylık bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(2) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlardan kendi sigortalılığı nedeniyle genel sağlık sigortası primi dâhil, prim ve prime ilişkin her türlü borcu olanlardan ölüm tarihindeki borçları, Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile belirlenen, muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutarlar ve tahsil edilmeyecek alacaklara ilişkin miktar ve bu miktarın altında olanların aylıkları talep tarihini takip eden aybaşından başlar ve borçları ilk aylıklarından kesilerek tahsil edilir.

...

Kamu Görevlilerinin Tahsis Yardımlarına İlişkin Tebliğ

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar

Madde 16 – (1) Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar; ölüm aylığı bağlanması, ölüm toptan ödemesi, evlenme ve cenaze ödeneği yapımıdır.

Ölüm aylığına hak kazanma koşulları ve başvuru belgeleri

Madde 17 – (1) Kanunun yürürlük tarihinden sonra ilk defa kamu görevlisi olanların hak sahiplerine en az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartıyla ölüm aylığı bağlanır.

(2) Ölüm aylığı;

a) Ölüm tarihinde sigortalı ile yasal evlilik bağlantısı bulunan eşine,

b) Kanunun 5 inci Maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasına göre çalışmaları hariç, Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, 18 yaşını, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamayan erkek çocuklarına,

2) Evli olup olmadığına bakılmaksızın, Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklarına,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kız çocuklarına,

c) Aylıkta hak sahibi eş ve çocuklardan artan;

1) Hissenin bulunması halinde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babasına,

2) Hisseye bakılmaksızın, bu bendin (1) numaralı alt bendindeki şartları taşıyan ve 65 yaşın üstünde olan ana ve babasına,

Kanunun 34 üncü Maddesindeki esaslar dahilinde bağlanır.

(3) Birden fazla sigortalılık haline tabi olarak çalışan veya prim ödeyen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmasına ilişkin taleplerinde, son defa kamu görevlisi olarak görev yapmış olma şartı dikkate alınarak sonuçlandırılır. Son sigortalılık haline göre ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, diğer sigortalılık hallerindeki hizmetlerine göre ayrı ayrı değerlendirme yapılarak, aylığa hak kazanacağı sigortalılık hali esas alınarak aylık bağlanır.

(4) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının; (b) bendi kapsamında geçen hizmetlerle birlikte (c) bendi kapsamında ölüm aylığı bağlanacağı durumlarda, (b) bendi

kapsamında geçen hizmetler prim ve prime ilişkin her türlü borçların ödendiği tarih itibariyle geçerli sayılır ve aylık, bu tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar.

(5) Ölüm aylığı bağlanabilmesi için hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile Kuruma başvurması şarttır. Tahsis talep dilekçesine;

a) 18 yaşını doldurmamayanlar hariç, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

b) 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet belgelik fotoğraf,

c) Malul çocuklar için sağlık kurulu raporu,

d) Ana ve babaların hak sahipliği konusunda Sigortalının Ölümünde Hak Sahibi Olan Ana ve Babaya Aylık Bağlanmasının Tespitine İlişkin Tebliğde belirtilen belgeler, eklenir.

Sigortalının Ölümünde Hak Sahibi Olan Ana ve Babaya Aylık Bağlanmasının Tespitine İlişkin Tebliğ

Ana ve babanın ölüm aylığı ve toptan ödeme başvurusu ile istenecek belgeler

Madde 5 – (1) Ana ve babaya, hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması veya hak sahibi eş ve çocukların bulunmaması veya ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın Kanunun 34 üncü Maddesindeki oranlara göre gelir veya aylık bağlanır.

(2) Ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması veya hak sahibi eş ve çocukların bulunmaması veya ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın Kanunun 34 üncü Maddesindeki oranlara göre toptan ödeme yapılır.

(3) Gelir veya aylık bağlanabilmesi veya toptan ödeme yapılabilmesi için, talep dilekçesi, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından az olduğunu belirten imzalı taahhütname ve bir adet belgelik fotoğraf ile birlikte Kuruma başvurusu gerekir.

(4) Kanunun 60 ıncı Maddesine göre Kurumca belirlenecek test yöntemleri geliştirilinceye kadar hak sahibi ana ve babanın her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından az olduğunu belirten imzalı taahhütname vermesi nedeniyle ana ve babaya aylık bağlanmasına müteakip, Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş oldukları gelirlerinin asgari ücretin net tutarından az veya fazla olduğuna dair Kurumun kontrol ve denetimle görevli memurunun değerlendirmesini içeren rapor istenir.

(5) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan harp malûllüğü veya 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlar ile bu kanunlar kapsamında vazife malûllüğü aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlardan ölenlerin, ana ve babalarından, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından az olduğunu belirtir imzalı taahhütname istenmeyecektir.

2.1.2. Dul ve Yetim Aylıklarının Bağlanmayacağı ve Kesilmesini Gerektiren Haller

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun

Hak sahiplerinin aylıklarının kesilmesi

Madde 35- ...

Hak sahiplerine bağlanan aylıklar 34 üncü Maddede belirtilen şartların ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Ancak bu Kanunun 4 üncü Maddesinin üçüncü fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerden öğrenci olanların sigortalı sayılmaları, bağlanan aylıkların kesilmesini gerektirmez.

...

Gelir ve aylık bağlanmayacak haller

Madde 56- (Değişik birinci fıkra: 17/4/2008-5754/36 md.) Ölen sigortalının hak sahiplerinden;

a) Kendisinden aylık bağlanacak sigortalıyı veya gelir ya da aylık bağlanmış olan sigortalıyı kasten öldürdüğü veya öldürmeye teşebbüs ettiği veya bu Kanun gereğince sürekli iş göremez hale veya malûl duruma getirdiği,

b) Kendisinden aylık bağlanacak sigortalıya veya gelir ya da aylık bağlanmamış olan sigortalıya veya hak sahibine karşı ağır bir suç işlediği veya bunlara karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesi nedeniyle ölüme bağlı bir tasarrufla mirasçılıktan çıkarıldıkları,

hususunda kesinleşmiş yargı kararı bulunan kişilere gelir veya aylık ödenmez. Ödenmiş bulunan gelir ve aylıklar, 96 ncı Madde hükümlerine göre geri alınır.

Eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşadığı belirlenen eş ve çocukların, bağlanmış olan gelir ve aylıkları kesilir. Bu kişilere ödenmiş olan tutarlar, 96 ncı Madde hükümlerine göre geri alınır.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği

Ölüm aylığının kesilmesi

Madde 62- ...

(3) Hak sahiplerine bağlanan aylıklar bu Yönetmeliğin 60 ıncı Maddesinde belirtilen şartların ortadan kalktığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Yoklama işlemlerinin amacı

Madde 73 – (1) Yoklama işlemlerinin amacı, gelir veya aylık almakta iken ölen ya da gelir ve aylık alma koşullarını kaybedenlerin zamanında belirlenerek, öncelikle bunlar adına yapılan ödemelerin durdurulmasını, daha sonra da gelir ve aylığın kesilerek varsa yersiz olarak yapılan ödemelerin ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilmesini sağlamaktır.

Yoklama işlemlerinin kapsamı

Madde 74 – (1) Gelir ve aylık alma şartlarının devam etmesi ile ilgili olarak Kurumca yürütülecek işlemler;

a) Sürekli iş göremezlik geliri alanlar için, sürekli iş göremezlik durumlarının devam ettiği,

b) Vazife malûllüğü aylığı ile malûllük sigortasından aylık alanlar için; Kanun kapsamında sigortalı olmadıkları, yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadıkları ile malûllük durumlarının devam ettiği,

c) Yaşlılık aylığı bağlananlar için; Kanun kapsamında sigortalı olmadıkları, yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadıkları ile Kanun kapsamında sigortalı olmakla birlikte sosyal güvenlik destek primine tabi oldukları,

ç) Ölüm geliri veya ölüm aylığı alanlar için; sigortalının,

1) Dul eşinin yeniden evlenmediği,

2) Reşit duruma girmemiş çocukların hayatta buldukları,

3) 18 yaşını doldurmuş erkek çocuklardan lise ve dengi öğrenim yapanların 20 yaşına, yüksek öğrenim yapanların 25 yaşına kadar öğrencilik durumlarının devam ettiği,

4) Kız çocukların evlenmedikleri,

5) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranının en az %60 olduğu,

6) Bu bendin (3), (4) ve (5) numaralı alt bentlerinde belirtilen çocukların aynı zamanda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, analık ile hastalık sigortasına göre çalışmaları hariç Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadığı veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık almadığı,

7) Ana ve babasının her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin asgari ücretin net tutarından daha az olduğu ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve aylık bağlanmadığı,

8) Eş ve kız çocuklarından eşinden boşandığı hâlde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşamadığı,

d) Kendisi ve hak sahiplerinin hayatta oldukları,

hususlarını kapsar.

(2) Gelir ve aylık sahiplerinin Kanun kapsamında sigortalı olup olmadıkları ile Kanuna göre başka bir gelir veya aylık alıp almadıkları Kurumun ve diğer kurum ve kuruluşların ilgili kayıtlarının belirli dönemlerle taranması ile tespit edilir.

(3) Türk Vatandaşı olmayan ve Kurumdan aylık veya gelir alan kişilerin aylık ve gelir alma şartlarının devam edip etmediği hususunun tespiti için Kurumca belge istenebilir

Gelir/Aylık Ödeme ve Yoklama İşlemleri Hakkında Tebliği

Yoklama işlemleri

Madde 6 – (1) Gelir veya aylık almakta iken ölen yada gerekli koşulları kaybedenlerin zamanında belirlenerek, öncelikle bunlar adına yapılan ödemelerin durdurulması, daha sonra da gelir/aylığın kesilerek varsa yersiz ödemelerin geri alınması amacıyla bu Maddenin ikinci fıkrasında belirtilen usul ve esaslar dahilinde yoklama işlemleri yapılır.

...

d) Ölüm geliri veya ölüm aylığı alanlar için, sigortalının;

1) Dul eşinin evlenmediği,

- 2) Reşit duruma girmemiş çocukların hayatta buldukları,
  - 3) 18 yaşını doldurmuş erkek çocuklardan lise ve dengi öğrenim yapanların 20 yaşına, yüksek öğrenim yapanların 25 yaşına kadar öğrencilik durumlarının devam ettiği,
  - 4) Kız çocukların evlenmedikleri,
  - 5) Malul çocukların çalışma gücündeki kayıp oranının en az % 60 olduğu,
  - 6) Bu fıkranın (d) bendinin (3), (4) ve (5) inci alt bentlerinde belirtilen çocukların Kanunun 5 inci Maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentlerine tabi olarak iş kazası ve meslek hastalığı, analık ile hastalık sigortasına göre çalışmaları hariç, aynı zamanda Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmadığı veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık almadığı,
  - 7) Ana ve babasının her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olduğu ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve aylık bağlanmadığı,
  - 8) Eş ve kız çocuklarından eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyile fiilen birlikte yaşamadığı,
- hususları, Kurumca yürütülecek yoklama işlemleri ile tespit edilir.

2.1.3. Ölüm Toptan Ödemesi

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun

Ölüm sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları

Madde 32 - Ölüm sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

- ...
- b) Ölüm toptan ödemesi yapılması.
- ...

Ölüme bağlı toptan ödeme ve ihya

Madde 36- (Değişik birinci fıkra: 17/4/2008-5754/22 md.) 4 üncü Maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa aynı Maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, ölüm tarihi esas alınmak kaydıyla 31 inci Maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan tutar, 34 üncü Madde hükümleri dikkate alınarak hak sahiplerine toptan ödeme şeklinde verilir.

Hak sahiplerine yapılacak toptan ödemenin toplamı, sigortalıya yapılacak toptan ödeme tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahiplerinin hisselerinden orantılı olarak indirim yapılır.

Toptan ödeme yapıldıktan sonra artan tutar olursa sigortalının ölümünden sonra doğan veya soy bağı düzeltilen veya babalığı hükme bağlanan çocuklarına da bu Madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

(Değişik dördüncü fıkra: 17/4/2008-5754/22 md.) Bu Kanuna göre toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş süreler, borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da

sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli prim ödeme gün sayısının tamamlanması halinde, hak sahiplerinin yazılı isteği üzerine 31 inci Maddenin ikinci fıkrasına göre ihya edilir. Yukarıdaki süreler, ihya edilen süreye ilişkin tutar dahil her türlü borçların ödendiği tarihi takip eden ay başı itibarıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasında dikkate alınır.

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği

Ölüm toptan ödemesi ve ihyası

Madde 63 – (1) Ölüm toptan ödemesi, ölen sigortalının hak sahiplerinin ölüm aylığı bağlanmasına hak kazanamaması durumunda, nitelikleri bu Yönetmeliğin 60 ıncı Maddesinde belirtilen sigortalının eşine, çocuklarına ve ana ve babasına Kanunun 36 ncı Maddesinde belirtilen esaslara göre yapılır.

(2) Ölüm toptan ödemesi yapılabilmesi için, hak sahiplerinin örneği Kurumca hazırlanacak tahsis talep dilekçesi ile Kuruma başvuruları şarttır.

(3) Malûl çocukların çalışma gücündeki kayıp oranlarının tespitinde ve bunların Kurum Sağlık Kurulu kararlarına karşı itiraz başvurularının sonuçlandırılmasında, bu Yönetmeliğin 50 nci Maddesinin birinci fıkrası ve 52 nci Maddesi hükümleri uygulanır.

(4) Kanuna göre toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş süreler, borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli 1800 prim gün sayısının tamamlanması hâlinde, hak sahiplerinin yazılı isteği üzerine Kanunun 31 inci Maddesinin ikinci fıkrasına göre ihya edilebilir. Yukarıdaki süreler, ihya edilen süreye ilişkin tutar dâhil her türlü borçların ödendiği tarihi takip eden aybaşı itibarıyla aylık bağlanmasında dikkate alınır

Kamu Görevlilerinin Tahsis Yardımlarına İlişkin Tebliğ

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar

Madde 16 – (1) Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar; ölüm aylığı bağlanması, **ölüm toptan ödemesi**, evlenme ve cenaze ödeneği yapılmasıdır.

Ölüm toptan ödemesine hak kazanma koşulları ve başvuru

Madde 18 – (1) Ölüm toptan ödemesi, kamu görevlilerinin ölümü ile ölüm aylığı bağlanmasına ilişkin şartların oluşmaması durumunda, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin güncellenerek hak sahiplerine ödenmesidir.

(2) Kanunun 36 ncı Maddesi gereğince, ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, ölüm tarihi esas alınmak kaydıyla 31 inci Maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan tutar, sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına Kanunda belirtilen hisseler oranında paylaşılır.

(3) Ölüm toptan ödemesinden yararlanabilmek için hak sahiplerinin Kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile Kuruma müracaat etmesi şarttır. Dilekçeye, 18 yaşını doldurmamayanlar hariç, ortaöğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi

halinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi eklenir.

(4) Genel sağlık sigortası primleri toptan ödeme yoluyla ödenmez. Sigortalının, varsa hizmet borçlanmaları ile isteğe bağlı sigorta primleri tutarı da, bu toplama dahil edilir.

(5) Toptan ödeme yapıldıktan sonra artan tutar olursa, sigortalının ölümünden sonra doğan veya soy bağı düzeltilen veya babalığı hükme bağlanan çocuklarına da toptan ödeme yapılır. Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktarı geçemeyeceğinden, bu sınırın aşılması için gerekirse, hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirim yapılır.

2.2. İştirakçi (Ekim 2008 den önce göreve başlayanlar)

2.2.1. Dul ve Yetimlere (Eş ana baba çocuk) Aylık Bağlama Şartları

5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun

Dul ve Yetim Aylığı Bağlanacak Haller

Madde 66 – Dul ve yetim aylıkları:

- a) Cumhurbaşkanı iken veya ayrıldıktan sonra ölenlerin,
- b) İştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 10 yıl ve daha fazla olanlardan ölenlerin,
- c) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı alanlardan (Aylığa müstahak duruma girip te henüz bağlama yapılmamış olanlar dahil) ölenlerin,
- ç) İştirakçilerden 45 inci Maddede yazılı vazifeden doğma sebeplerle ölenlerin veya aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi sırasında veya ameliyat yüzünden ölenlerin;
- d) Emlerden 56 ncı Maddede yazılı vazifeden doğma sebeplerle veya aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi sırasında veya ameliyat yüzünden ölenlerin;
- e) Emlerden 56 ncı Madde gereğince vazife malullüğü aylığı alanlardan (Aylığa müstahak duruma girip te henüz bağlama yapılmamış olanlar dahil) ölenlerin,
- f) (**Değişik: 9/7/1953 - 6122/3 md.**) Fiili hizmet müddetleri 10 yıl ve daha fazla olupta kesenekleri geri verilmemiş durumda olanlardan 61 yaşını doldurmadan ölenlerin, ⁽³⁾
- g) Vazife malullüğü geçtiğinden dolayı aylığı kesilmiş ve emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tayin edilmemiş ve fiili hizmet müddetleri de 10 yılı doldurmuş bulunanlardan ölenlerin,

Ölüm tarihinde bu kanuna göre aylığa müstahak dul ve yetimlerine bağlanır. ⁽⁴⁾

Madde 67 – 66 ncı Maddede sözü geçen dul ve yetimler şunlardır:

- a) Karı;
- b) Koca;
- c) Çocuklar;
- ç) Ana;
- d) Baba.

Dul ve Yetim Aylıkları

Madde 68 – (Değişik: 15/6/1978 - 2149/1 md.)

Dul ve yetim aylıkları:

Ölenin bağlanmış veya bu Kanun hükümlerine göre hesaplanacak emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarının;

a) Dul karı ve koca için % 50'si, aylık alan yetimi bulunmayanların dul eşlerine % 75'i,

b) Çocuklarla ana veya babanın her biri için % 25'i, oranında bağlanır.

Ölenin aylığa müstehak bir dul karı veya kocası ile bir yetimi bulunması halinde, dul karı veya kocaya % 60, yetimine % 30 oranı uygulanır.

Ölenin önceki eşinden olan çocuklarıyla, hem anadan hem babadan yetim olan veya af kanunlarına göre tescil edilmiş bulunan çocuklarına % 30 oranında aylık bağlanır. Sonradan hem anadan hem babadan yetim duruma giren çocukların aylıkları da % 30 oranı uygulanmak suretiyle yükseltilir.

(Değişik: 14/3/1985 - 3166/1 md.) Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı alan veya iştirakçi olan dul eşi % 50 oranında dul aylığı bağlanarak ödenir.

Yukarıda belirtilen oranlara göre bağlanacak dul ve yetim aylıkları toplamı, bunlara esas tutulan, emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarından fazla olursa, fazlası, dul ve yetim aylıklarından mütenasiben indirilir.

Ölen, dul karı veya koca bırakmazsa veya bıraktığı koca aylığa müstehak değilse, bunların payı çocuklarla ana babanın aylıklarına eşitlikle eklenir. Şu kadar ki, bu aylıkların toplamı yapılan eklemelerden sonra bağlamaya esas tutulan aylığın yetim bir kişi ise % 50'sini, 2 kişi ise % 80'ini, 3 kişi ise % 100'ünü geçemez.

Dul ve yetimlerin aylık oranlarının yükseltilmesini gerektiren durumların doğması, sonradan veya yeniden aylık ödenmesine hak kazanılması veyahut ödenmekte olan aylıkların kesilmesi hallerinde yukarıdaki hükümler gözönüne alınarak, ödenecek aylıklar yeniden hesaplanır.

Madde 69 – Dul ve yetim aylıklarının bağlanmasında:

a) İştirakçilerle 88 nci Madde gereğince kesenekleri geri verilmemiş olanlardan veya vazife malullüğü aylığı kesilmiş ve emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tayin edilmemiş durumda bulunanlardan ölenler için; bunların adi malul olmaları halinde kendilerine bağlanması gereken aylıklar,

b) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı almakta olanlardan, (aylığa müstahak duruma girip te henüz bağlama yapılmamış olanlar dahil) ölenler için; bu aylıklar ile varsa son hizmet ve harb malullüğü zamları toplamı,

c) İştirakçilerle emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlandıktan sonra tekrar emeklilik hakkı tanınan bir hizmete girenlerden vazifeden doğma sebeplerle ölenler ile aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi sırasında veya ameliyat yüzünden ölenler için; kendilerinin birinci dereceden vazife malulü olmaları halinde bağlanacak vazife malullüğü aylıkları;

ç) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı alanlardan yedek er olarak silah altına alınanlardan (c) fıkrasında yazılı surette ölenler için; eski aylıkları ve 56 ncı Maddeye göre birinci derece üzerinden hesaplanacak vazife malullüğü aylıkları toplamı,

d) **(Değişik: 18/1/1979 - 2177/2 md.)** Yukarıdaki (c) ve (ç) fıkralarında yazılı olanlar 64 üncü Madde kapsamına girmekte iseler veya 64 üncü Madde de yazılı hallerde şehit olmuşlarsa; (c) ve (ç) fıkralarında yazılı ve 64 üncü Maddede öngörülen esaslara göre

saptanacak aylıklar ile yine 64 üncü Maddeye göre birinci maluliyet derecesi üzerinden hesaplanacak harp malullüğü zammı toplamı,

Esas tutulur.

Madde 70 – Birden fazla karısı olan kocanın ölümünde 68 inci Maddede yazılı nispette hesaplanacak dul aylığı, bunlar arasında paylaştırılmak suretiyle bağlanır. Bunlardan birinin ölümünde veya aylığının kesilmesini gerektiren bir duruma girmesinde aylığı en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat olunması şartıyla kalan dul bir ise onun aylığına ve birden fazla ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir. 77 nci Maddenin (a) fıkrası hükümleri bunların birbirleri hakkında da uygulanır.

Madde 71 – İştirakçi karı veya koca eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır. Ancak evlenme akdi en az 10 yıl evvel yapılmış veya çocukları olmuş ise bu indirme yapılmaz.

(Ek: 3/3/1954 - 6311/13 md.) Emekli olduktan sonra evlenenler hakkında dahi aynı hükümler uygulanır.

Madde 72 – **(Değişik: 7/5/1986 - 3284/10 md.)**

Ölen iştirakçilerin, iştirakçi bulunmayan dul ve muhtaç anaları ile iştirakçi olmayan ve ölüm tarihinde muhtaç ve (65) yaşını doldurmuş bulunan babalarına Sandığa müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır. Muhtaç babalardan çalışarak geçimini sağlayamayacak derecede malul olanlar için yaş kaydı aranmaz.

Muhtaç olması sebebiyle aylık bağlanan babanın ölümünde aylığı, muhtaç olması şartı ile Sandığa müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren öz anaya bağlanır.

Şu kadar ki, ölüm tarihinde; evli bulunmaları dolayısıyla aylık bağlanmamış ve sonradan dul kalmış veya boşanmış muhtaç analar ile (65) yaşını doldurmamış malul ve muhtaç bulunmayan babaların, (65) yaşını doldurmaları veya malul duruma girmeleri halinde, muhtaç bulunmaları şartı ile (65) yaşını doldurmuş olmakla beraber muhtaç olmadıklarından dolayı aylık bağlanmamış bulunanların sonradan muhtaç duruma girmeleri halinde, Sandığa müracaatlarını takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

(Değişik:1/4/1998 - 4354/2 Md.) Bu Kanunun 64 üncü Maddesinin (a, b, c, ç, d ve e) fıkralarında açıklanan durumlardan dolayı veya 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanun ile bu Kanuna ek 18/12/1981 tarihli ve 2566 sayılı Kanun kapsamında mütalaa edilen görevler nedeniyle hayatlarını kaybetmiş bulunan iştirakçilerle bunlardan aylık almakta iken ölenlerin, baba veya analarına, ölüm tarihini takip eden aybaşından geçerli olarak aylık bağlanır. Babaya bağlanan aylık, dul ve yetimlerin bulunması hali de dahil, ana ve babaya eşit olarak paylaştırılarak ödenir. Dul ve yetimlerle beraber baba veya anaya aylık bağlanması halinde, eş ve çocukların aylıkları baba veya ananın bulunmadığı durumlarda bağlanacak aylıktan az olamaz. 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanun ile bu Kanuna ek 18/12/1981 tarihli ve 2566 sayılı Kanun kapsamında mütalaa edilen görevler nedeniyle bağlanan aylıklar Bakanlar Kurulu Kararıyla iki katına kadar çıkartılabilir. Ödenecek aylığın Bakanlar Kurulunca artırılması halinde, bağlanan aylıkta meydana gelecek farklar ile dul ve yetimlerle beraber aylık bağlanması halinde, baba veya anaya bağlanan aylıklar da sosyal güvenlik kurumlarınca Hazine'den tahsil edilir.

Madde 73 – 67 nci Maddede yazılı çocuklardan, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre:

a) Nesebi sahih;

- b) Nesebi tashih edilmiş;
  - c) Evlat edinilmiş;
  - ç) Nesebi sahih olmıyan; (Anadan aylığa müstahak olma halinde)
  - d) Tanınmış;
  - f) Babalık davası ile hükmen tanınmış; (Türk Medeni Kanununun 297 nci Maddesi gereğince babanın yalnız para ödemesi için açılan davalar sonunda bu yolda hüküm alınması hariç.) (1)
- çocuklar anlaşılır.

Madde 74 – (Değişik: 7/5/1986 - 3284/11 md.)

Ölüm tarihinde (18) yaşını, ortaöğrenim yapmakta ise (20) ve yükseköğrenim yapmakta ise (25) yaşını doldurmamış erkek çocuklara aylık bağlanır.

Ölüm tarihinde (18) yaşını doldurmuş ve öğrenci olmamaları nedeniyle aylık bağlanmamış erkek çocuklara, öğrenim durumlarına göre yukarıdaki bentte belirtilen yaşları geçmemek şartıyla aylık bağlanır.

Yetim aylığını almakta iken öğrenim durumlarına göre yukarıda belirtilen yaşları doldurmaları veya öğrencilik durumlarının sona ermesi nedeniyle aylıkları kesilen veyahut ortaöğrenimde (20) yaşını doldurmuş olmaları nedeniyle aylık bağlanmamış erkek çocuklardan, yukarıda belirtilen yaşları geçmemek şartıyla yeniden veya ilk defa öğrenci olanlara öğrenci oldukları tarihi takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

Ortaöğrenimi bitirdikten sonra ve (20) yaşını doldurmadan önce ilk ders yılında yükseköğrenime başlayan erkek çocukların aylıkları aralıksız ödenir.

Ortaöğrenimi bitirdikten sonra yükseköğrenime devam edebilmek için yurt dışında yabancı dil öğreniminde geçen sürenin en çok bir yılı ile master ve lisans üstü uzmanlık öğrenimlerinde geçen sürelerin tamamı yükseköğrenimden sayılır.

Bir yükseköğrenimin bitirilmesinden sonra ikinci bir yükseköğrenimde geçen süreler ile doktora veya ikinci defa yapılan master veyahut lisans üstü uzmanlık öğreniminde geçen sürelerde aylık ödenmez.

Ölüm tarihinde iyileştirilmesi olanaksız hastalıklarının veya sakatlıklarının çalışmalarına engel olduğu sağlık kurulunca onaylanacak raporla tesbit edilenlere muhtaç olmaları şartıyla, ölüm tarihindeki yaşları ne olursa olsun ölüm tarihini izleyen aybaşından, sonradan bu şekilde malul ve muhtaç duruma düştükleri anlaşılmalara kendileri veya veli veyahut vasileri tarafından Sandığa müracaat tarihlerini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

Aylık almakta iken yukarıdaki bent kapsamına girdikleri aynı şekilde anlaşılmalardan aylıkları, yaşları dolayısıyla aylıklarının kesilmesi gereken tarihte kesilmeyerek ödenmeye devam edilir.

5 yıl ve daha fazla fiili hizmeti bulunanların aylık bağlanan kız ve erkek çocukları hakkında da (malullük şartları hariç) bu Madde hükümleri uygulanır.

Madde 75 – (Değişik: 22/6/1956 - 6745/1 md.)

Kendisinden aylık bağlanacak olanların ölümü tarihinde evli bulunmıyan kız çocuklarına aylık bağlanır.

Evlenme dolayısıyla aylığı kesilmiş olanlardan sonradan boşanan veya dul kalanların da eski aylıkları bağlanarak ödenir.

Ölüm tarihinde evli olmaları sebebiyle aylık bağlanmamış kız çocuklarından bilahare boşanan veya dul kalanlara da bu tarihleri takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Bu takdirde evvelce 68 inci Madde gereğince ölüm tarihinde müstahak dul ve yetimlere bağlanmış olan aylıklarda; bu kere aylık bağlanan çocuk da nazara alınmak suretiyle gerekirse düzeltme yapılır.

Madde 76 – Ölüm tarihinde gebe olan karının sonra doğurduğu çocuğa, doğum gününü takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Ve evvelce 68 inci Madde gereğince ölüm tarihinde müstahak dul ve yetimlere bağlanan aylıklarda, doğan çocukta nazara alınmak suretiyle, gerekirse, düzeltme yapılır.

Ölümden sonra mahkemece babalığa hükmolunan çocuklar hakkında da aynı hükümler uygulanır.

Madde 78 – (Değişik: 2/4/1956 - 6711/1 md.)

İştirakçilerle 88 inci Maddeye göre kesenekleri geri verilmemiş veya 62 nci Maddeye göre vazife malullüğü aylığı kesilerek emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tayin edilmemiş durumda olup da mahkemece gaipliklerine hükmolunanlardan; fiili hizmet müddetleri 10 yıl ve daha fazla bulunanların dul ve yetimlerine hükmün kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat etmeleri şartıyla gaipliğin başladığına hükmolunan tarihi ve bir yıl geçtikten sonra yine yazı ile Sandığa müracaat edenlere de müracaatları tarihlerini takibeden ay başlarından itibaren 68 inci Madde esaslarına göre aylık bağlanır

...

Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarından birini almakta iken gaipliklerine hükmolunanların dul ve yetimlerine aylık bağlanır.

...

5434 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra harbde kaybolan iştirakçilerin dul ve yetimlerine gaipliğin hükme bağlandığı tarihi takibeden aybaşından itibaren vazife yüzünden ölmüş olanlar gibi ve durumlarına göre bu kanunun hükümleri gereğince aylık bağlanır.

...

(Değişik: 18/1/1979 - 2177/3 md.) 64 ncü Maddede belirtilen zaman ve durumlarda gaip olanların dul ve yetimlerine gaiplik kararında gaipliğin başlangıcı olarak belirtilen tarihi izleyen aybaşından itibaren birinci derece harp malullüğü aylığı üzerinden aylık bağlanır ve harp malullüğü zammı ödenir.

...

64 üncü Maddede öngörülen durumlarda gaip oldukları Genelkurmay Başkanlığınca bildirilenler hakkında mahkeme hükmü beklenmeksizin bu Kanunun gaipliğe ilişkin hükümleri uygulanır. ⁽¹⁾

Madde 80 – (Değişik: 30/5/1963 - 241/1 md.)

92 nci Madde gereğince emeklilik hakkı düşen iştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanlarla 93 üncü Madde gereğince aylıkları kesilen emekli, adi malul veya vazife malullerinin yalnız Türkiye sınırları içinde Türk uyruğunda kalan, muhtaç dul ve yetimlerine, mezkür Maddedeki durumlarının belli olduğu tarihlerden itibaren en çok bir yıl

içinde yazı ile Sandığa müracaatlarını takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Durumlarının zail olduğu tarihleri takip eden ay başından itibaren kesilerek ölümlerinde müstahak olanlara tekrar bağlanır.

Aylıkların Başlangıcı

Madde 91 – (Değişik: 3/3/1954 - 6311/15 md.)

Bu kanuna göre bağlanan çeşitli mahiyetteki aylıkların ödenmesi aşağıdaki fıkralarda yazılı tarihlerden başlar:

a) 42 nci Maddede yazılı olanlar için mezkür Madde hükmü dairesinde yazı ile vakı isteme tarihini takip eden ay başından;

b) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifede iken bu kanunda yazılı çeşitli sebeplerle emekliye ayrılanların emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylıklarıyla ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar hizmet aylıklarının kesildiği tarihi takip eden ay başından; (Emekliliklerini kendileri istemiş olanlar bu istemelerinin kabul edildiği salahiyyətli makamlarca kendilerine yazı ile bildirilmezse isteklerini yaptıkları tarihten itibaren bir aydan evvel olmamak üzere vazifelerini terkedebilirler. Bunların emeklilik isteklerinin kabul edildiğinin salahiyyətli makamlarca yazı ile bildirilmesi tarihinden itibaren en çok bir ay içinde vazifelerinden ayrılmaları mecburidir. Erlerin vazife malullüğü aylıklarının başlangıcı bu husustaki müracaatlarını takip eden ay başıdır.)

c) Her ne suretle olursa olsun açıkta bulunanlardan emekli aylığına müstahak olanların veya ölenlerin emekli ve adi malullük aylıklarıyla dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar, son ayrıldıkları kurumlara kendileri veya dul ve yetimleri tarafından yazı ile yapılacak müracaat tarihlerini takip eden ay başından;

ç) Emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylığı almakta iken ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar ölüm tarihini takip eden ay başından;

(Şu kadar ki, dul ve yetim aylıklarının tahsisinde 72 nci Madde hükmü mahfuz tutulur.) Emekliye ayrılanların ay sonuna kadar olan hizmet aylığı geri alınmaz.

Hükümle veya sicilleri veyahut askeri mahkemelerce verilecek karar üzerine kurumlarınca re'sen emekliye sevk edilenlerin emekli aylıklarının başlangıç tarihlerinden ve yaş haddini dolduranların bu haddi doldurdukları tarihleri takip eden ay başından sonra her ne sebeple olursa olsun kurumlarınca vazifeleriyle ilgileri kesilmeyerek aylık veya ücretleri ödenenlerin bu suretle geçen müddetleri fiili hizmet müddeti sayılmaz ve bunlar için kesenek ve karşılık alınmışsa geri verilir.

Şu kadar ki, bağlanan aylıklar vazifelerinden ayrılarak vazife aylığı veya ücretlerinin kesildiği tarihleri takip eden ay başlarına kadar ödenmez.

İki cihetten veya aynı sıfatla aylığa müstahaklık

Madde 94 – (Değişik: 7/5/1986 - 3284/15 md.)

Bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, iki yönden aylığa hak kazananların, tercih ettikleri aylıkları, Sandığa yazılı müracaatları takip eden aybaşından itibaren ödenir. Diğer aylıkları sürekli olarak kesilir.

Ancak, iki yönden aylığa aynı zamanda hak kazananlara, müstahak oldukları tarihten itibaren fazla olan aylıkları ödenir.

Tercih ettikleri aylıklarını alanlar, yeniden Sandığa yazılı olarak başvurdukları tarihi izleyen aybaşından itibaren bu isteklerinden dönebilirler.

Emekli, adi malullük, vazife malullüğü, harp malullüğü veya er vazife malullüğü aylığı almakta iken dul veya yetim aylığını tercih edenlerin ölümlerinde, dul ve yetimlerine kendi emekli, adi malullük, vazife malullüğü, harp malullüğü, er vazife malullüğü aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Dul ve yetim sıfatıyla toptan ödeme yapılanlara, gerek yine dul ve yetim sıfatıyla gerek kendi vazifelerinden dolayı müstahak oldukları toptan ödeme ayrıca yapılır.

Evlendiğinden dolayı aylığı kesilenlerin, kocasının ölümü sebebiyle toptan ödemeye müstahak olması, yetim aylığının ödenmesine mani olmaz.

İki cihetten aylık veya toptan ödemeye aynı zamanda müstahak duruma girenler hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.⁽¹⁾

Madde 95 – Dul ve yetim aylığı almakta iken emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye giren karı ve çocukların; vazifelerinden dolayı vazife malullüğü aylığına müstahak olmalarında, bu aylıkları bağlanır.

Vazife malullüklerinin geçmesinde de, müstahak iseler, eski dul ve yetim aylıklarının ödenmesine başlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye müstahak duruma girmelerinde bu istihkakları verilmekle beraber müstahak iseler kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

Madde 96 – Dul ve yetim aylığı almakta iken iştirakçi durumuna giren dul ana ile karı ve kızın sonradan kendi vazifelerinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde; tercih ederlerse bir ay içinde yazı ile Sandığa müracaat etmek ve müstahak olmak şartıyla, kesilen eski aylıklarının ödenmesine başlanır ve bu durumda iken ölümlerinde; yetimlerine emekliliğe esas olan vazife aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Tercih etmezlerse veya ana muhtaç değilse eski aylıkları sürekli olarak kesilip vazifelerinden dolayı müstahak oldukları aylıkları bağlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye hak kazanmışlarsa, bu istihkakları verilmekle beraber yine müstahak olmaları şartıyla, kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

Yaş

Madde 105 – Bu kanunun iştirakçilere ait çeşitli hükümlerinin tatbikinde; emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye ilk defa tayin sırasında kurumlara gösterilen nüfus hüviyet cüzdanlarında yazılı doğum tarihleri, eğer 18 yaşını tamamladıktan sonra yaş düzeltilmesi yapılmış ise 18 yaşının doldurulması tarihindeki doğum tarihleri, dul ve yetimler hakkındaki hükümlerinin uygulanmasında da, dul ve yetim aylıklarına veya (Toptan ödeme) ye hak kazanıldığı tarihlerde bunların kayıtlı buldukları nüfus idarelerindeki doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus hüviyet cüzdanlarındaki doğum tarihleri ile nüfus kayıtlarındaki doğum tarihleri arasında fark varsa, nüfus kayıtlarındaki tarih ve birden fazla nüfus kaydı bulunanların bu kayıtları arasında fark varsa, tarihi eski olan kayıt; sonraki kayıt idare veya kaza mercilerinden verilmiş bir karar ile yapılmış veya düzeltilmiş ise, kararlar nüfus kayıtlarına henüz geçirilmemiş olsa bile iştirakçiler için bu karar 18 yaşın doldurulmasından evvel alınmış olmak şartıyla bu kayıt esas olur.

Ancak, doğum tarihlerinde, iştirakçiler için 18 yaşın doldurulmasından sonra, dul ve yetimler için de aylığa veya toptan ödemeye istihkak tarihlerinden geriye doğru bir yıl içinde yapılan düzeltmeler, nazara alınmaz.

Doğum tarihlerinde ay gösterilmemiş ise, o yılın Temmuz ayının birinci günü, ay yazılı gün gösterilmemiş ise, o ayın birinci günü, doğum günü sayılır.

...

Muhtaçlık

Madde 108 – (Değişik birinci fıkra: 21/4/2005 – 5335/3 md.) 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu Maddesi uyarınca 16 yaşından büyük işçiler için tespit edilen asgarî ücretin net tutarından daha az aylık geliri olup, kendisini ve Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre bakmaya mecbur olduğu ailesi fertlerini geçindirmeye yetecek kadar malı da (para veya o mahiyetteki kıymetler dahil) olmayanlar bu Kanunun uygulanmasında muhtaç sayılırlar.

Muhtaçlık, dul ve yetimler tarafından tanzim ve imzaları ihtiyar heyetlerince tasdik edilecek beyan kağıtları üzerine daimi olarak oturdukları yerlerin bağlı buldukları il veya ilçe idare heyetleri tarafından muhtaçlık sebepleri açıkça gösterilmek suretiyle verilecek mazbatalarla belirtilir.

Bu mazbatalara karşı ilgili veya Sandık tarafından Danıştayda dava açılabilir. Sandıkça itirazda bulunulması halinde netice alınıncıya kadar aylığın yarısı ve toptan ödeme, kesenek iadesi ve ikramiye gibi ödemelerin tamamı emanet olarak Sandıkta alıkonulur.

Ek Madde 13 – (2/3/1970 - 1239/1 md. ile gelen Ek 1 inci Madde hükmü olup Madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Fiili hizmet süresi 5 yılı doldurduktan sonra vefat eden iştirakçilerin, ölüm tarihinde, başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede malul ve muhtaç bulunan dul eşleri ile çocuklarına, yazı ile Sandığa müracaatlarını takibeden ay başından itibaren 15 yıl hizmet süresi üzerinden 68 inci Maddedeki esaslara göre dul ve yetim aylığı bağlanır.

(Ek: 8/7/1971 - 1425/6 md.) Ancak, ölüm tarihinde 18 yaşını, orta öğrenimde 20 yaşını ve yüksek öğrenim yapmakta ise 25 yaşını doldurmamış çocuklarda malullük şartı aranmaz. Bunların aylıkları, öğrenim durumları da göz önüne alınarak, yukarıdaki yaşları doldurdukları tarihi takibeden aybaşından itibaren kesilir. Şu kadar ki, bunlardan aylıklarının kesilmesi gereken tarihlerde başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede malul ve muhtaç bulunanların aylıklarının ödenmesine devam olunur.

(Ek: 7/5/1986 - 3284/19 md.) Yukarıdaki hükümler, 22/6/1956 tarih ve 6741 sayılı Kanunla 53 üncü Maddeye eklenen bent gereğince malullük aylığı alanlardan ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da uygulanır.

Ek Madde 14 – (2/3/1970 - 1239/1 md. ile gelen Ek 2 nci Madde hükmü olup Madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Ölüm tarihinde, aylığa müstahak olmıyan veya aylığı kesildikten sonra başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede malul ve muhtaç duruma giren erkek çocuklara, yazı ile Sandığa müracaatlarını takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır ve gerekirse 68 inci Maddeye göre düzeltme yapılır.

(Ek: 2/6/1972 - 1592/2 md.) 74 üncü Maddenin 2 ve 3 üncü fıkralarında yazılı durumlarda olup da süresinde müracaat edemediklerinden aylık bağlanamamış olanlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Ek Madde 59 – (7/5/1986 - 3284/18 md. ile gelen Ek 10 uncu Madde hükmü olup Madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Türk vatandaşlarıyla evlenmiş yabancı uyruklu karılara, Türkiye'de ikamet ettikleri sürece, mütakabiliyet esasını da dikkate alınarak, değişik 68 inci Maddedeki oranlara göre aylık bağlanır.

Ek Geçici Madde 19 – (28/4/1982 - 2665/3 md. ile gelen Ek Geçici 1 inci Madde hükmü olup Madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Tevdiatçı veya iştirakçilerden 11/7/1971 tarihinden önce, yaş haddi, maluliyet veya ölüm nedeniyle görevlerinden ayrılmış ve hizmetlerinin azlığı veyahut tevdiatçı olmaları nedeniyle aylık bağlanmamış bulunup da, fiili hizmet süresi 10 yılı geçenlerden hayatta olanların kendilerine, ölenlerin dul ve yetimlerine hizmet sürelerine göre ve 1/6/1976 tarih ve 2013 sayılı Kanunla 5434 sayılı Kanuna eklenen ek 1 nci Madde esaslarına göre intibakları yapılarak, 5434 sayılı Kanunun diğer hükümleri de gözönüne alınmak şartıyla aylık bağlanır.

Bu hüküm 5434 sayılı Kanunun 53 üncü Maddesine 22/6/1956 tarih ve 6741 sayılı Kanunla eklenen fıkraya göre aylık bağlanmış olanlardan fiili hizmet süreleri 10 yıl veya daha fazla bulunanların dul ve yetimleri ile geçici 28 inci Maddesi kapsamına girenler hakkında da uygulanır.

Sigortalının Ölümünde Hak Sahibi Olan Ana ve Babaya Aylık Bağlanmasının Tespitine İlişkin Tebliğ

Ana ve babanın ölüm aylığı ve toptan ödeme başvurusu ile istenecek belgeler

Madde 5 – (1) Ana ve babaya, hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması veya hak sahibi eş ve çocukların bulunmaması veya ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın Kanunun 34 üncü Maddesindeki oranlara göre gelir veya aylık bağlanır.

(2) Ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması veya hak sahibi eş ve çocukların bulunmaması veya ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın Kanunun 34 üncü Maddesindeki oranlara göre toptan ödeme yapılır.

(3) Gelir veya aylık bağlanabilmesi veya toptan ödeme yapılabilmesi için, talep dilekçesi, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin net tutarından az olduğunu belirten imzalı taahhütname ve bir adet belgelik fotoğraf ile birlikte Kuruma başvurusu gerekir.

(4) Kanunun 60 ıncı Maddesine göre Kurumca belirlenecek test yöntemleri geliştirilinceye kadar hak sahibi ana ve babanın her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin net tutarından az olduğunu belirten imzalı taahhütname vermesi nedeniyle ana ve babaya aylık bağlanmasına müteakip, Kurumca gerekli görüldüğü hallerde,

her türlü kazanç ve irattan elde etmiş oldukları gelirlerinin asgari ücretin net tutarından az veya fazla olduğuna dair Kurumun kontrol ve denetimle görevli memurunun değerlendirmesini içeren rapor istenir.

(5) Kanunun 4 üncü Maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan harp malûllüğü veya 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlar ile bu kanunlar kapsamında vazife malûllüğü aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlardan ölenlerin, ana ve babalarından, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından az olduğunu belirtir imzalı taahhütname istenmeyecektir.

2.2.2. Dul ve Yetim Aylıklarının Bağlanmayacağı ve Kesilmesini Gerektiren Haller

5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun

Madde 77 – Aşağıda yazılı hallerde dul ve yetimlere aylık bağlanmaz:

a) Kendisinden aylık bağlanacak, iştirakçiyi veya emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı alanı;

Kasten ve haksız yere öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenlere veya bu kanun gereğince adi malul sayılacak hale getirenlere;

b) Kendisine aylık bağlatacak iştirakçiye, veya emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı alana veya ailesine karşı ağır bir cürüm işlediğinden veya bunlara karşı kanunen mükellef olduğu vazifeleri ifada büyük bir kusur irtikap eylediğinden dolayı ölüme bağlı bir tasarrufla mirastan iskat edilenlere;

c) Evli kız ve erkek çocuklarla anaya.

Madde 78 – (Değişik: 2/4/1956 - 6711/1 md.)

...

gaipliklerinin geçmesi halinde bağlanan aylıklar gaipliğin geçtiğinin belirdiği tarihi takibeden ay başından itibaren kesilir.

...

Gaiplikleri nedeniyle dul ve yetimlerine aylık bağlananların, gaipliklerinin sona ermesi halinde dul ve yetimlerinin aylıkları, gaipliğin geçtiği tarihi izleyen aybaşından itibaren kesilir ve ödenmiş aylıklar geri alınmaz.

...

Madde 92 – (Değişik: 7/5/1986 - 3284/13 md.)

İştirakçilerden Türk vatandaşlığından çıkarılan, Türk vatandaşlığını bırakan, yabancı memleket uyruğuna girenlerin (Türk vatandaşlığını muhafaza edenler hariç) bu Kanunla tanınan her çeşit hakları düşer.

Aylık almakta iken veya aylık bağlama hakkı doğmadan önce, tanınan her çeşit hakları bu Madde uyarınca düşenler, bu durumlarının ortadan kalkması halinde, Sandığa yazılı olarak yapacakları müracaatları takip eden aybaşından itibaren ve bu Kanunda öngörülen diğer şartları da taşımaları kaydıyla bu haklardan yeniden yararlandırılırlar.

Yukarıdaki hükümler 88 inci Madde kapsamına girenlerle, dul ve yetimleri hakkında da uygulanır.

Madde 93 – (Değişik: 7/5/1986 - 3284/14 md.)

Bu Kanuna göre bağlanan aylıkları alanlardan:

a) 92 nci Maddede yazılı durumlara girenlerin;

b) Evlenen dul eşlerin, ana ve kız ile erkek çocukların (harp malulleriyle evlenen karılar hariç);

c) Muhtaç durumdan çıkan ana ve babanın;

ç) 74 üncü Madde hükmü uygulanmak suretiyle (18) yaşını, ortaöğretimde ise (20) yaşını, yükseköğretim yapmakta ise (25) yaşını geçmemek üzere bu öğrenimlerini bitiren erkek çocukların;

Aylıkları, bu durumlarının kati olarak belirtildiği tarihleri takip eden aybaşından itibaren kesilir.

Bunların, bu Kanun uyarınca yeniden aylığa müstehak olmaları şartıyla tekrar aylıkları bağlanır.

İki cihetten veya aynı sıfatla aylığa müstahaklık

Madde 94– (Değişik: 7/5/1986 - 3284/15 md.)

Bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, iki yönden aylığa hak kazananların, tercih ettikleri aylıkları, Sandığa yazılı müracaatları takip eden aybaşından itibaren ödenir. Diğer aylıkları sürekli olarak kesilir.

Ancak, iki yönden aylığa aynı zamanda hak kazananlara, müstehak oldukları tarihten itibaren fazla olan aylıkları ödenir.

Tercih ettikleri aylıklarını alanlar, yeniden Sandığa yazılı olarak başvurdukları tarihi izleyen aybaşından itibaren bu isteklerinden dönebilirler.

Emekli, adi malullük, vazife malullüğü, harp malullüğü veya er vazife malullüğü aylığı almakta iken dul veya yetim aylığını tercih edenlerin ölümünde, dul ve yetimlerine kendi emekli, adi malullük, vazife malullüğü, harp malullüğü, er vazife malullüğü aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Dul ve yetim sıfatıyla toptan ödeme yapılanlara, gerek yine dul ve yetim sıfatıyla gerek kendi vazifelerinden dolayı müstehak oldukları toptan ödeme ayrıca yapılır.

Evlendiğinden dolayı aylığı kesilenlerin, kocasının ölümü sebebiyle toptan ödemeye müstehak olması, yetim aylığının ödenmesine mani olmaz.

İki cihetten aylık veya toptan ödemeye aynı zamanda müstehak duruma girenler hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

Madde 95 – Dul ve yetim aylığı almakta iken emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye giren karı ve çocukların; vazifelerinden dolayı vazife malullüğü aylığına müstahak olmalarında, bu aylıkları bağlanır.

Vazife malullüklerinin geçmesinde de, müstahak iseler, eski dul ve yetim aylıklarının ödenmesine başlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye müstahak duruma girmelerinde bu istihkakları verilmekle beraber müstahak iseler kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

Madde 96 – Dul ve yetim aylığı almakta iken iştirakçi durumuna giren dul ana ile karı ve kızın sonradan kendi vazifelerinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde; tercih ederlerse bir ay içinde yazı ile Sandığa müracaat etmek ve müstahak olmak şartıyla, kesilen

eski aylıklarının ödenmesine başlanır ve bu durumda iken ölümlerinde; yetimlerine emekliliğe esas olan vazife aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Tercih etmezlerse veya ana muhtaç değilse eski aylıkları sürekli olarak kesilip vazifelerinden dolayı müstahak oldukları aylıkları bağlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye hak kazanmışlarsa, bu istihkakları verilmekle beraber yine müstahak olmaları şartıyla, kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

Emeklilik hakkı tanınan vazifelere tayin edilenler

Madde 99 – Emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul veya yetim aylığı, son hizmet zammı alanlardan; hiçbir şarta bağlı olmaksızın emeklilik hakkı tanınan vazifelere tayin edilenlerin, aylıklarının tamamı, bu vazifelere tayinleri tarihini takibeden ay başından itibaren kesilir. Ancak hayrat hademesinin aylıkları kesilmez ve kendilerine bu hizmetlerinden dolayı son hizmet zammı da yapılmaz.

Vazife malullüğü aylığı alanların, varsa, harb malullüğü zammı ile Harp Okulu öğrencilerinden yetim aylığı alanların bu aylıkları kesilmez.

Bu vazifelerden ayrılanların kesilen aylıklarının ayrıldıkları tarihi takibeden ay başından itibaren müstahak olmaları şartıyla ödenmesine başlanır.

Peşin ödenen aylıklardan yukarıki fıkra gereğince istirdadı gereken ve tayin tarihlerini takibeden ay başlarından sonraya raslıyan kısımları, Sandığın bildirim üzerine kurumlarınca ilgililerin istihkaklarından en geç (3) ay içinde ve (3) eşit taksitte kesilmesi suretiyle tahsil olunarak Sandığa gönderilir.⁽¹⁾

(Ek: 23/5/1951 - 5773/1 md.) Bu Maddenin hayrat hademesi hakkındaki hükümleri dersiamlara da şamildir.

Zamanaşımı

Madde 116 – Emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıklarını almak üzere, bu aylıkların tahakkuk ettirildiği tarihlerden itibaren aralıksız bir yıl sonuna kadar Sandığa müracaat etmeyenlerin aylıkları kesilir. Bunlardan kesilme tarihinden itibaren 5 yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat edenlere kesilen aylıkları tekrar bağlanır ve geçmiş müddete ait aylıkları da toptan ödenir. Bu müddetten sonra müracaat edenlerin aylıkları, müracaat tarihlerini takibeden ay başından itibaren yeniden bağlanarak ödenir ve geçmiş müddet için bir şey verilmez.

Bu kanunda ayrıca belirtilen haller dışında aylık bağlanmasına istihkak kesbedildiği tarihten itibaren beş yıl sonuna kadar yazı ile müracaat edilmezse bu aylıklar, müracaat tarihini takibeden ay başından itibaren bağlanır.

2.2.3. Dul Yetim Toptan Ödeme

5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun

Toptan Ödeme

Madde 82 – Toptan ödeme, aşağıda yazılı hallerde yapılır:

a) Yaş haddinden dolayı emekliye ayrılanlardan veya (61) yaşını doldurarak emekliye ayrılmalarını isteyenlerden, fiili hizmet müddetleri 15 yıldan az olanlara;

b) 39 uncu Maddenin (e) ve (f) fıkralarında yazılı olanlardan; fiili hizmet müddetleri 25 yılı doldurmamış olanlara; ⁽¹⁾

c) Haklarında adi malullük hükümleri tatbik edilen iştirakçilerden; fiili hizmet müddetleri 10 yıldan az olanlara;

ç) Vazife malullüğü geçtiğinden aylığı kesilmiş ve emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tayin edilmemiş durumda iken (61) yaşını dolduranlardan; fiili hizmet müddetleri 15 yıldan az olanlara veya yine bu durumda iken ölen ve fiili hizmet müddetleri 15 yıldan az olanların; dul ve yetimlerine; ⁽¹⁾

d) Mahkemece gaipliklerine hükümlenmiş iştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 10 yıldan az olanların; hüküm tarihinden itibaren bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat eden dul ve yetimlerine. ⁽²⁾

Madde 83 – (Değişik: 7/5/1986 - 3284/12 md.)

Toptan ödeme, ilgililerin, fiili ve itibari hizmet süreleri ile borçlandıkları hizmet süreleri için ödedikleri paralara tekabül eden süreler toplamının her tam yılı ile, görevlerinden ayrıldıkları tarihteki emekli keseneğine esas aylıklarının iki katının çarpımından oluşan miktarı ifade eder. Hizmet süresi toplamında bulunan yıl kesirleri tama iblağ edilir. Tahakkuk ettirilen toptan ödeme miktarı, bir yıllık hizmet için tahakkuk ettirilecek miktardan az olamaz.

Madde 84 – 70, 71 ve 72 nci Maddelerle 74 üncü Maddenin 1 inci fıkrası 75 ve 77 nci Maddeler hükümleri, dul ve yetimlere yapılacak toptan ödemelerde de uygulanır.

Ölüm tarihinde çalışmaya mani ve tedavisi imkansız hastalık veya malullük sebepleriyle muhtaç oldukları sağlık kurulunca tasdik edilecek raporla anlaşılan erkek çocuklara da yaş kaydı aranmaksızın toptan ödeme yapılır.

(Değişik: 3/3/1954-6311/14 md.) Ancak gerek bunların, gerek muhtaç ana, baba ve kocanın müstahak sayılabilmesi için ölüm tarihinden itibaren en çok iki yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat olunması şarttır.

İstihkak sahibi olanlardan hepsi müracaat etmemiş olduğu takdirde müracaat edenlerin hissesi ödenir ve müracaat etmeyenlerin hissesi ölüm tarihinden itibaren iki yıl müddetle mevkuftutulur. Bu müddet içinde müracaat vakı olmadığı takdirde bunların hisseleri 83 üncü Madde hükümleri mahfuz kalmak üzere diğerleri arasında taksim olunur.

Madde 85– Ölüm tarihinde dul karı gebe ise, gebelik dul karı tarafından ölüm tarihinden itibaren en çok 6 ay içinde yazı ile Sandığa bildirilmek şartıyla doğacak çocuk için de toptan ödeme tahakkuk ettirilerek Sandıkta saklı tutulur ve doğumda genel hükümlere göre ödenir.

Doğum olmaz veya çocuk ölü doğarsa, bu para, 68 inci Madde hükümlerine göre gerekiyorsa diğerlerinin hisselerine eklenir.

Madde 86 – Ölümünde aylığa veya toptan ödemeye müstahak dul ve yetim bırakmayanların kesenekleri Sandığa kalır.

Madde 96 – Dul ve yetim aylığı almakta iken iştirakçi durumuna giren dul ana ile karı ve kızım sonradan kendi vazifelerinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde; tercih ederlerse bir ay içinde yazı ile Sandığa müracaat etmek ve müstahak olmak şartıyla, kesilen eski aylıklarının ödenmesine başlanır ve bu durumda iken ölümlerinde; yetimlerine emekliliğe esas olan vazife aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Tercih etmezlerse veya ana muhtaç değilse eski aylıkları sürekli olarak kesilip vazifelerinden dolayı müstahak oldukları aylıkları bağlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye hak kazanmışlarsa, bu istihkakları verilmekle beraber yine müstahak olmaları şartıyla, kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

Madde 97 – Toptan ödeme yapılmış dul veya yetimlerin sonradan aynı sıfatların birinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde evvelce yapılan toptan ödeme nazara alınmaz.

Dul ve yetim aylığı almakta iken aynı sıfatların birinden dolayı toptan ödemeye hak kazanılmasında da toptan ödeme ayrıca yapılır.

Aylık ve toptan ödemeye istihkak; aynı zamanda doğmuş olursa yine bu hükümler uygulanır.